بالىڭىزنىڭ ئۆز غايىسى ئۈچۈن كۈرەش قىلىشىغا يول قويۇڭ

بىلىمخۇمار

2015-يىلى 9-ئاينىڭ 18-كۈنى

مەن يېقىندا چەت ئەلگە چىققىلى 10 يىل بولاي دېگەن بىر ئۇكىمىزدىن تۆۋەندىكى بىر پارچە خەتنى تاپشۇرۇپ ئالدىم:

«ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ھۆرمەتلىك ئەركىن سىدىق ئاكا،

بۇ خەتنى قايتا-قايتا ئىككىلىنىشلەردىن كېيىن يېزىۋاتىمەن. سەۋەبى بىرىنچىدىن، سىزنىڭ ۋاقتىڭىزنى ئىلىپ قويۇشۇم مۇمكىن، دەپ ئەنسىرىدىم. بەلكىم سىز ۋەتەن ئىچى ۋە سىرتىدىكى قېرىنداشلىرىمىزدىن كۈندە نۇرغۇن خەت تاپشۇرۇپ ئېلىشىڭىز، ھەممە ئۇلارغا ئەستايىدىللىق بىلەن بىر-بىرلەپ جاۋاب قايتۇرۇشىڭىز مۇمكىن. ئىككىنچىدىن، ئۆزۈمنىڭ مەغلۇپ بولغىنىنى، ئەسلى نىشانىمغا يېتەلمىگىنىنى ھېچ كىمگە ئىقرار قىلىپ باقمىغان، ھەتتا ئۆزۈمنىڭ ئىقرار قىلىشىمۇ تەسكە توختىغان ئىدى. ئەمما، مېنىڭ ئەھۋالىم نۇرغۇن پەرزەنتلىرىمىزدە تەكرارلىنىۋاتقان بولغاچقا، ھەممە سىزنى كۆڭلۈمدە دادامدەك ياكى ئاكامدەك يېقىن سانىغاچقا، ئاخىرى غەيرەتكە كېلىپ، بۇ خەتنى يېزىۋاتىمەن.

بۇ دۆلەتكە كەلگىنىمگە 10 يىلغا يېقىن بولدى. باشلانغۇچ مەكتەپتىن تاكى ئالىي مەكتەپكىچە ئىنتايىن ياخشى ئوقۇدۇم. نۇرغۇن تەقدىرنامە ھەم ئوقۇش مۇكاپاتلىرىنى ئالدىم. كۆڭلۈمگە چوڭ نىشانلارنى پۈكۈپ، چەت ئەلگە كەلگەن ئىدىم. دوكتۇرانت بولۇش ئارزۇيۇم بار ئىدى. ئەمما، ئۆزۈم قىزىققان كەسپتە ئوقۇيالمىدىم. ئۇنىڭ سەۋەبى، دادام مېنىڭمۇ ئۆزىنىڭكى بىلەن ئوخشاش كەسىپتە ئوقۇشۇمنى خالايتتى. مەن ئۇيغۇر ئاتا-ئانىلار مەندەك پەرزەنتلىرىگە دۇنيادىكى باشقا ھەر قانداق مىللەتتىن ئارتۇق مېھىر بېرىدۇ، دەپ ئويلايمەن. بىز پەرزەنتلەرمۇ ئاتا-ئانىمىزنىڭ گېپىنى يىرمايمىز. دادامنىڭ ماڭا سىڭدۈرگەن ئەجرى ۋە ئىقتىسادى بەدەللىرىگە يۈز كېلىش ئۈچۈن، مەن ئۇ ئارزۇ قىلغان كەسىپنى ئوقۇشنى تاللىدىم. نەچچە يىلنىڭ ئالدىدا ئاپام تۇيۇقسىز تۈگەپ كەتتى. تەتىل توشقاندىن كېيىنمۇ زەربىدىن ئەسلىمگە كېلەلمىگەن بىر ھالەتتە دادامنىڭ زورلىشى بىلەن چەت ئەلگە قايتىپ كەلدىم. مەن ئوقۇماقچى بولغان كەسپتە چەت ئەللىكلەرگە ئوقۇش مۇكاپات پۇلى بېرىلمەيدىغان بولۇپ، مېنىڭ ئۇ ئوقۇشنىڭ چىقىمىنى كۆتۈرەلىگۈدەك شارائىتىم بولمىغاچقا، مەن ئالدى بىلەن بىر ئاز ئىشلەپ، پۇل يىغىپ، ئاندىن ئوقۇي، دەپ ئويلاپ، بىر ئىش تېپىپ ئىشلەشنى باشلىدىم. لېكىن ئىقتىسادىي بېسىملار تۈپەيلىدىن، چەت ئەلدىكى ئوقۇشۇمنى ھازىرغىچە باشلىيالمىدىم. مەن ئۆزۈمنى ‹زايە بولدۇم، مەغلۇپ بولدۇم›، دەپ ھېسابلايمەن. دادام مەندىن رازى ئەمەس، ئۆزۈممۇ ئۆزۈمدىن ئىنتايىن نارازى. بۇ مەغلۇبىيەتنىڭ ئەڭ ئاساسلىق سەۋەبى ئۆزۈم قىزىققان كەسپنى ئوقۇمىغىنىمدىن بولدى. ئاپامنىڭ تۈگەپ كېتىشى مېنىڭ ئۆزۈم قىزىقمىغان كەسپتىن ۋاز كېچىشىمگە پەقەتلا بىر باھانە بولغان بولۇشى مۇمكىن.

يۇقىرىقى شەخسىي سەرگۈزەشتىلىرىمنى سۆزلەشتىن مەقسىتىم، بىزنىڭ زور كۆپچىلىك ئاتا-ئانىلار پەرزەنتلەرنىڭ قىزىقىشلىرىغا ھۆرمەت قىلماي، ياشلارنىڭ ئۆز تاللاشلىرىغا يول قويماي، ئاتا-ئانىلار ئۆزلىرى توغرا دەپ قارىغان كۆز-قاراشلىرىنى باللىرىغا تېڭىپ قويىدىغان ئەھۋال ئېغىركەن. ھەتتا خېلى ئوقۇمۇشلۇق كىشلەردىمۇ بۇ خىل ئەھۋال ئېغىر ئىكەن. ئاتا-ئانىلار پەرزەنتلەرنى ئايرىم بىر مۇستەقىل ئادەم، دەپ ئويلىماي، ئۆزىنىڭ ھاياتىنى داۋام قىلغۇچى ياكى ئۆزىنىڭ ئەمەلگە ئاشمىغان ئارزۇلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرغۇچى، دەپ تونۇپ، ھەممە قارارلارنى باللىرىغا ۋاكالىتەن چىقىرىپ بېرىدىكەن. ياكى مەسلىھەتلەشكەن تەقدىردىمۇ، يەنىلا ئۆز ئارزۇلىرى تەرەپكە يېتەكلەشنى ئاساس قىلىدىكەن. مەنچە بۇ بىزدىكى بىر ئېغىر مەسىلە. مۇشۇنداق ئۆزى قىزىقمىغان كەسپلەرگە ئوقۇشقا تەقسىملەنگەن

ياكى مەجبۇرلانغان پەرزەنتلىرىمىز تالانتىنى جارى قىلدۇرۇشتىن مەھرۇم قالىدۇ، دەپ ئويلايمەن. ئەگەر كېيىن پەرزەنت تەربىيىسى توغرىسىدا ئاتا-ئانىلارغا تەكلىپ، تەۋسىيە بېرىدىغان ماقالىلەرنى يېزىپ قالسىڭىز، بالىلارنىڭ قىزىقىشىغا ئەھمىيەت بېرىشنى تەكىتلەپ قويۇشىڭىزنى بەكمۇ ئۈمىد قىلىمەن.»

كۆرگىنىمىزدەك، يۇقىرىدىكى خەت ناھايىتى ياخشى يېزىلغان بىر پارچە خەت بولۇپ، ئۇنىڭدا ھازىر ئۇيغۇر جەمئىيىتىدە ساقلىنىۋاتقان بىر ئېغىر مەسىلە ناھايىتى چۈشىنىشلىك ۋە ئەتراپلىق تەھلىل قىلىنىپتۇ. مېنىڭ مەزكۇر يازمىنى تەييارلىشىمغا مانا مۇشۇ خەت تۈرتكە بولدى (ئەسلىدىكى خەت بۇنىڭدىن سەل ئۇزۇنراق بولۇپ، ئۇنىڭ قالغان قىسمى مەزكۇر ماقالىنىڭ مەزمۇنىغا ئائىت بولمىغاچقا، ئۇنى بۇ يەرگە كىرگۈزمىدىم).

چەت ئەلدە مەن ياخشى بىلىدىغان بىر ئۇيغۇر تونۇشۇم بار. ئۇنىڭ دادىسى يېشى 50 تىن ئاشقاندىن كېيىن بىر ئاز كېسەلچان بولۇپ قېلىپ، ئەينى ۋاقىتتا ئۇ ئالىي مەكتەپ كەسپىنى تاللايدىغاندا دادىسى ئۇنىڭدىن ئۈرۈمچىدىكى تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ داۋالاش كەسپىنى تاللاشنى تەلەپ قىلغان. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاشۇ كەسپىنى تاللاپ ئوقۇغان. ئەمما ئوقۇشنى پۈتتۈرۈپ، بىر خىزمەت تېپىپ بولغۇچە ئۇنىڭ دادىسى تۈگەپ كەتتى. ئۇ ئۈرۈمچىدە ئۆز كەسپىگە تايىنىپ كۆپ كەچۈرۈش يولىدا ئون نەچچە يىل ئېغىر جاپالارنى تارتىپ، تۇرمۇشتا تولىمۇ قىينالدى. شۇ مەزگىلدە ئاپىسىمۇ تۈگەپ كەتتى. ئۇنىڭدىن كېيىن ئۇ چەت ئەلگە چىقتى. نۇرغۇن ئەللەر جۇڭگونىڭ تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتلىرىنىڭ ئۇنۋانلىرىنى ئېتىراپ قىلىدۇ. ئەمما ئامېرىكا، ھەتتا تۈركىيەدەك ئەللەردىمۇ رەسمىي دوختۇر بولۇپ ئىشلەش ئۈچۈن ئاشۇ دۆلەتنىڭ تىلىدا ئېلىنىدىغان، ئۆتۈش يەرلىك مىللەت كىشىلىرى ئۈچۈنمۇ ئىنتايىن قىيىن بولغان بىر قاتار كەسپىي ئىمتىھانلاردا لاياقەتلىك بولۇشى كېرەك. مېنىڭ بىلىشىمچە ھازىر ئامېرىكىدا ئاشۇنداق قىلالىغان ئۇيغۇردىن 3-4 تەك ئادەم بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى كەم دېگەندە بىرى دوختۇرلۇق كەسپىنى ئامېرىكىدا ئوقۇغان. ھېلىقى تونۇشۇمنىڭ چەت ئەل تىلى سەۋىيىسى ياخشى ئەمەس بولۇپ، چەت ئەلگە چىققاندىن بۇيان بىر تەرەپتىن بالىلىرىنى بېقىپ، يەنە بىر تەرەپتىن چەت ئەل تىلىنى ئۆگىنىۋاتىدۇ. ئۇ كېيىنچە چەت ئەلدە ئۆز كەسپىنى داۋاملاشتۇرالامدۇ-يوق، ئەگەر داۋاملاشتۇرالىسا قاچان شۇنداق قىلالايدۇ، ھازىر ئۇنى ئازراقمۇ بىلمەيدۇ. ئۇمۇ ئۆزىنىڭ دادىسى تاللاپ بەرگەن دوختۇرلۇق كەسپىنى ئانچە ياخشى كۆرمەيدۇ.

ماڭا ھازىرغىچە ئېلخەت يازغان ئوقۇغۇچىلار ئىچىدە ئالىي مەكتەپكە كىرگەندىن كېيىن ئوقۇشتا مەغلۇپ بولۇۋاتقان ياشلار ناھايىتى كۆپ. ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىر قىسمى ئۆزى تاللىغان كەسپكە تەقسىم قىلىنماي قالغان، شۇنىڭ بىلەن ئوقۇش قىزغىنلىقىنى يوقاتقان ياشلار. يەنە بىر قىسمى بولسا، خۇددى يۇقىرىدىكى ماڭا خەت يازغان ئوقۇغۇچىغا ئوخشاش، كەسپىنى ئاتا-ئانىسىنىڭ ئارزۇسى بويىچە تاللىغان، ئەمما ئالىي مەكتەپكە كېلىپ، كەسپىي ئوقۇشنى باشلىغاندىن كېيىن، ئۆزىنىڭ ئۇ كەسپكە ئازراقمۇ قىزىقمايدىغانلىقى، ياكى بولمىسا ئۇ كەسپنى ئۆزىنىڭ زادىلا قىلالمايدىغانلىقىنى بايقاپ، شۇنىڭ بىلەن ئوقۇشتىن بەل قويۇۋەتكەن ياشلار. مەن ھەر قېتىم ئاشۇنداق ئوقۇغۇچىلاردىن خەت تاپشۇرۇپ ئالغاندا، كۆڭلۈم بىر قانچە كۈنگىچە پەرىشان بولۇپ كېتىدۇ. ئۇلارغا ئىنتايىن ئىچىم ئاغرىيدۇ. ئۇلارغا ناھايىتى ھېسداشلىق قىلىمەن. ھەمدە ئۆزۈمنىڭ بارلىق بىلىملىرىنى ئىشقا سېلىپ، ئۇلارنىڭ ئەھۋالىنى ئۆزگەرتىشكە پايدىسى تېگىدىغان مەسلىھەتلەرنى بېرىشكە تىرىشىمەن. ئۇنداق قىلىشىمدىكى سەۋەب، مېنىڭمۇ ئۆزۈم ياخشى كۆرمەيدىغان ئىشلارنى قىلىشقا مەجبۇرى بولۇپ قالغان ۋاقىتلىرىم بولغان. ئاشۇنداق ۋاقىتلارنىڭ بىرى 1976 - 1977-يىللىرى مەن ئونسۇ ناھىيىسىدىكى بىر شال ئۇرۇقچىلىق مەيدانىدا دېھقان بولۇپ «قايتا تەربىيە» ئالغان مەزگىلىم. ئۇ چاغدا بىزنى ساقلاپ تۇرۇۋاتقان ھېچ قانداق ئىستىقبال مەۋجۇت ئەمەس بولۇپ، بىز پەقەت 20 سوم مائاش بېرىدىغان بىر ئىشچى بولۇشنى

نىشانلاپ، قاتتىق ئىشلىگەن ئىدۇق. مەن ئۇچۇن بىر ياشنىڭ ئۆز ئارزۇسى، ئۆز نىشانى ۋە ئۆز غايىسى بويىچە ئىش ئېلىپ بارالماسلىقى بىر ئىنتايىن پاجىئەلىك ئەھۋال.

1 ـ رەسىم: دادىنىڭ ئوغلىغا ياردەم بېرىشى

بالىسى ئۇچۇن كەسىپ تاللاپ بەرگەن ئاتا ـ ئانىلار ئەسلىدىكى قائىدە بويىچە بالىلىرىنىڭ ئاشۇ كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىپ ياشىشىغا باشتىن ـ ئاخىر ياردەمدە بولۇشى، ھېچ بولمىغاندا بالىسى يەنە بىر دۇنياغا سەپەر قىلغۇچە بالىسىنىڭ قېشىدا بىللە تۇرۇپ بېرىشى كېرەك ئىدى. ئەمما ئاللاھ ئىنسانلارنى ئۇنداق ياراتمىغان ئىكەن. ھەممە ئاتا ـ ئانىلار بالىسى ئۆزلىرى تاللاپ بەرگەن كەسىپنى ئوقۇشنى ياكى ئاشۇ كەسىپتە ئىشلەشنى باشلاپ ئانچە ئۇزۇن ئۆتمەيلا بالىلىرىنى تاشلاپ قويۇپ، ئۆزلىرى يەنە بىر دۇنياغا سەپەر قىلىپ كېتىدىكەن. بالا بولسا قالغان ھاياتىنى ئاتا ـ ئانىسى تاللاپ بەرگەن، ئۆزى ئازراقمۇ ياخشى كۆرمەيدىغان ھېلىقى كەسىپنى قىلىپ ئۆتكۈزۈشكە مەجبۇرى بولىدىكەن.

مېنىڭ چۈشىنىشىمچە، ياراتقۇچىمىز پەرىشتىلەرنى ھەممە ئىشتا ئاللاھنىڭ بۇيرۇقى بويىچە ئىش قىلىدىغان قىلىپ ياراتقان. پەرىشتىلەرگە قىلماقچى بولغان ئىشلارنى ئۆزلىرى تاللايدىغان، بىر ئىشنى ئۆزلىرى قارار قىلىدىغان ئەركىنلىكلەرنى بەرمىگەن. ئىنسانلارغا بولسا نۇرغۇن ئىشلاردا ئۆزىنىڭ ئىشنى ئۆزى تاللايدىغان، ئۆزىنىڭ يولنى ئۆزى تاللايدىغان، ۋە ئۆزىنىڭ قارارىنى ئۆزى ئالىدىغان ئەركىنلىكلەرنى بەرگەن. پەرىشتىلەر بىلەن ئىنسانلارنىڭ ئەڭ چوڭ پەرقى ئەنە شۇ. شۇڭلاشقا پەرىشتىلەر ئىچىدە گۇناھكارلار يوق. ئىنسانلار ئىچىدە بولسا ياخشىلىرىمۇ بار، ئەسكىلىرىمۇ بار. ئەگەر ياراتقۇچىمىز خالىغان بولسا، ئىنسانلارنىمۇ پەرىشتىلەردەك ياراتقان بولاتتى. ياراتقۇچىمىز ئىنسانلارغا ھېلىقىدەك ئەركىنلىكنى بەرگەندە، ئۇنداق ئەركىنلىكلەرنى ھەر بىر ئادەمگە ئايرىم ـ ئايرىم بەرگەن. بالىنىڭ ئەركىنلىكلىرىنى ئۇنىڭ ئاتا ـ ئانىسىغا بەرگەن ئەمەس. ئەمما، خۇددى بىز يۇقىرىدا كۆرگىنىمىزدەك، ئاتا ـ ئانىلارنىڭ ئەركىنلىكلىرىنىڭ ئىچىدە بالىسىنىڭ بەزى ئەركىنلىكلىرىنى تارتىۋالالايدىغان ھوقۇقمۇ بار ئىكەن. بۇ مەسىلىنىڭ ئۆزىمۇ بىر ئايرىم تېما بولالايدىغان بولۇپ، مەن بۇ يەردە ئۇ تېما ئۈستىدە بۇنىڭدىن ئارتۇق توختالمايمەن.

2 ـ رەسىم: ئاپىنىڭ قىزىغا ياردەم بېرىشى

تۆۋەندە مەن ياشلارغا ياكى «بالىلار» غا نېمە ئۈچۈن ئاتا-ئانىلار ئۆزلىرى ئۈچۈن كەسىپ تاللاپ بېرىشكە، ئۆزلىرى ئۈچۈن غايە تىكلەپ بېرىشكە ئامراق ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىمەن. ئاتا-ئانىلارغا بولسا نېمە ئۈچۈن پەرزەنتلەر ئۆزلىرىنىڭ كەسپىنى ئۆزلىرى تاللىشى كېرەكلىكى، ئۆزلىرىنىڭ غايىسىنى ئۆزلىرى تۇرغۇزۇشى لازىملىقى، ۋە بالىلارنىڭ ئاتا-ئانىلىرى بۇرۇن ئەمەلگە ئاشۇرالماي قالغان غايىلەر ئۈچۈن كۈرەش قىلماي، ئۆزلىرىنىڭ غايىلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلىشى لازىملىقىنى قىسقىچە چۈشەندۈرۈپ قويىمەن. مەن تۆۋەندە بايان قىلىدىغان كۆز-قاراشلار ئۆزۈمنىڭكى بولماستىن، ئۇلار غەربتىكى مۇتەخەسسىسلەر ياكى كەسىپ ئەھلىلىرىنىڭ ئىلمىي كۆز-قاراشلىرى. ئەگەر مەن ئۆزۈمنىڭ ئويلىغانلىرىنى قوشۇپ قويماقچى بولسام، ئۇلارنى بىر «ئىلاۋە» شەكلىدە قىستۇرۇپ قويىمەن.

1. ئاتا ـ ئانىلارنىڭ ئەمەلگە ئاشمىغان غايىلىرى بالىلىرىغا قانداق تەسىر كۆرسىتىدۇ؟

بىر قىسىم ئاتا-ئانىلار بالىلىرىنىڭ يېڭى ئىدىيىلەر بىلەن ئۇچرىشىپ، ئۆز غايىلىرى ئۈچۈن كۈرەش قىلىشىنى ئىستەيدۇ. يەنە بىر قىسىم ئاتا-ئانىلار بولسا ئۆزلىرىنىڭ ئەمەلگە ئاشمىغان غايىلىرىنى بالىلىرى ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا ئۇرۇنىدۇ [1].

ياۋروپا ۋە ئامېرىكىدىكى بىر قىسىم تەتقىقاتچىلار مۇنداق بىر ئەھۋالنى بايقىغان: بىر قىسىم ئاتا-ئانىلارنىڭ ئۆز پەرزەنتلىرىنى بالىلىرى قىلىشنى خالىمايدىغان ئىشلارغا مەجبۇرلىشى، ئۇ ئاتا-ئانىلارنىڭ ئۆز بالىلىرىنى باشقا بىر ئايرىم ئادەم، دەپ ھېسابلىماسلىقىدىن كېلىپ چىققان. يەنى، بىر قىسىم ئاتا-ئانىلار ئۆز پەرزەنتلىرىنى «ئاتا-ئانىلارنىڭ ئۇزارتىلغان بىر قىسمى»، دەپ ھېسابلاپ، ئۇلارنى ئۆز ئالدىغا ئايرىم ئارزۇسى ۋە ئايرىم غايىسى بار، ئاتا-ئانىسىدىن پۈتۈنلەي ئايرىلىپ مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغان ئادەملەر، دەپ ھېسابلىمايدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاتا-ئانىلار ئۆزلىرى ئەمەلگە ئاشۇرالمىغان غايىلەرنى ئۆزلىرىنىڭ بالىلىرى ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا ئۇرۇنىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بالىلىرىنى مەلۇم بىر ئالاھىدە كەسىپنى تاللاشقا، ياكى مەلۇم بىر ئالاھىدە ساھەدە ياكى ئورۇندا ئىشلەشكە قىستايدۇ.

تەتقىقاتچىلار بايقىغان، ئاتا-ئانىلار بالىلىرىنى مەلۇم بىر ئىشنى ياكى كەسىپنى قىلىشقا قىستىشىدىكى يەنە بىر سەۋەب، ئۇلارنىڭ ئۆز ھاياتىدىكى پۇشايمىنى كۆڭلىدە پەيدا قىلغان بوشلۇقنى تولدۇرۇشتىن ئىبارەت. يەنى، ئاتا-ئانىلار ئۆزلىرى ئەمەلگە ئاشۇرالمىغان بەزى نىشانلىرىنى بالىلىرى ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇپ، شۇ ئارقىلىق ئۆزلىرىدىكى پۇشايمان ۋە ئۈمىدسىزلىكلەرنى يوقىتىشقا ئۇرۇنىدۇ. ئۇلار پەرزەنتلىرىنى ۋاستە قىلىپ، ئۆزىنىڭ ھاياتىنى ياخشىلىماقچى بولىدۇ.

بەزى ئاتا-ئانىلار پەرزەنتلىرىدىن پايدىلىنىپ ئۆز ھاياتىغا مەنە ياكى قىممەت بەرمەكچى بولىدۇ. بەزى ئاتا-ئانىلارنىڭ پۈتۈن ۋۇجۇدىنى ئۆزلىرى ئەمەلگە ئاشۇرالمىغان مەلۇم بىر غايە قاپلىۋالغان بولۇپ، ئۇلار ئاشۇ غايىنى ئۆزىنىڭ بالىسىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىدۇ. نەتىجىدە بىر قىسىم بالىلاردا روھىي جەھەتتىن قاتتىق ئازاب چېكىش ھادىسىلىرىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. ئۇ بالىلار داۋاملىق كونا ئىشلار بىلەنلا ھەپىلىشىپ، ئۆز تىرىشچانلىقلىرىنى ئاخىرى چىقماس خاتا نەتىجە ياكى يوقاتقان پۇرسەتلەر بىلەن ئاخىرلاشتۇرۇشقا مەجبۇرى بولىدۇ. ئۇلار ئەنسىزلىككە چۆمىدۇ، ۋە چۈشكۈنلىشىدۇ، شۇنىڭ بىلەن زەھەرلىك چېكىملىك ياكى ھاراق بىلەن كۆڭلىدىكى ئەنسىزلىكنى بېسىشقا ئۇرۇنىدۇ. ئۇلار ئاسانلىقچە ئۇخلىيالمايدۇ، ھەمدە ھارغىنلىق تۇمانى ئىچىدە ئايلىنىپ مېڭىپ يۈرىدۇ. يەنە بىر قىسىم بالىلار بولسا ئاتا-ئانىسى ئورۇنلاشتۇرغان ئىشتىن پۈتۈنلەي ۋاز كېچىدۇ.

مۇتەخەسسىسلەرنىڭ دېيىشىچە، بالىلارنى توغرا يېتەكلەشنىڭ ئۇسۇلى ئۇلارنى ئىجادچان بولۇشقا، تىرىشچان بولۇشقا، ئىنتىزار بولۇشقا، ۋە ئۆز يولىنى ئۆزى تېپىشقا رىغبەتلەندۈرۈشتىن ئىبارەت.

يەنە بەزى مۇتەخەسسىسلەرنىڭ دېيىشىچە، بالىلار كىچىك ۋاقتىدا ئۇلارنى ھەددىدىن زىيادە كۆپ مەكتەپ سىرتىدىكى پائالىيەتلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇۋەتمەي، ئۆزلىرىنىڭ نېمىگە قىزىقىدىغانلىقىنى ئۆزلىرىنىڭ بايقىشى ئۈچۈن ئۇلارغا ۋاقىت ۋە سورۇن ھازىرلاپ بېرىش كېرەك. بالىلار ھەددىدىن زىيادە كۆپ پائالىيەتلەرگە ئورۇنلاشتۇرۇلغاندا، ئۇلارنىڭ ئۆز يولىنى ئۆزى تاپىدىغان بولۇش ۋە يېڭىلىق يارىتالايدىغان بولۇشقا ۋاقتى قالمايدۇ. يېڭىلىق يارىتىش دېگىنىمىز بىر نەرسىنى يوقتىن بار قىلىش بولۇپ، ئۇنداق قىلىش ئۈچۈن ۋاقىت كېتىدۇ. ئەگەر ئاتا-ئانىلار ئۆز بالىسىنى ھەممە ئىشتا باشقىلار بىلەن رىقابەتلىشىدىغان قىلماقچى بولىدىكەن، ئۇ بالىنىڭ يېڭىلىق يارىتىش قابىلىيىتىنى بوغۇپ قويىدۇ.

2. ئاتا-ئانىلار بالىسىنىڭ غايىسىگە ئارىلىشىۋالماسلىقى كېرەك

ئاتا-ئانىلار ئاساسەن ئۆز پەرزەنتلىرىگە جان-جەھلى بىلەن كۆيىدۇ. ئەمما بالا ئون نەچچە ياشقا كىرىپ، ئۆزىنىڭ ئىشلىرى توغرۇلۇق ئۆزى قارار چىقىرىشقا باشلىغاندىن كېيىن، بىر قىسىم مەسلىلەر ئوتتۇرىغا چىقىشقا باشلايدۇ. بىر قىسىم ئاتا-ئانىلار كۆپىنچە ئىشلارنى بالىسىنىڭ ئۆز ئىختىيارىغا قويۇپ بېرىپ، بالىسىنىڭ ئۆز غايىسىنى ئۆزىنىڭ تاللىشىغا يول قويىدۇ. يەنە بىر قىسىم ئاتا-ئانىلار بولسا بالىنى قاتتىق كونترول قىلىپ، بالىسىنىڭ قايسى يۆنىلىشكە مېڭىشىنى ئۆزلىرى بەلگىلەيدۇ. بۇنداق ئاتا-ئانىلار بالىسىنى ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان تەنھەرىكەت تۈرىگە قاتناشقۇزىدۇ، بالىسىنى ئۆزى ياخشى كۆرمەيدىغان مۇزىكا، ئۇسسۇل ياكى باشقا سەنئەت تۈرلىرىگە كىرىشكە زورلايدۇ، ياكى بولمىسا بالىسىنى دوختۇر ياكى ئادۋوكاتلىققا ئوخشاش ئۆزى قىلچىمۇ ياخشى كۆرمەيدىغان كەسىپكە مەجبۇرلايدۇ [2].

بەزى باللار جىمجىتلا ئاتا-ئانىسىنىڭ گېپىنى ئاڭلايدۇ. ئۇلار بۇنداق ئىشقا نارازى بولسىمۇ، ئاتا-ئانىسىغا ئاشكارا قارشىلىق كۆرسەتمەيدۇ. ئەمما مەسىلە بالىنىڭ كۆڭلىنىڭ چوڭقۇر يېرىدە كۈندىن-كۈنگە يامانلىشىپ، بالىنىڭ كۆڭلىدە قارشىلىق ھەتتا ئۆچمەنلىك پەيدا قىلىدۇ. يەنە بەزى باللار ئۆز پىكىرلىرىنى ئۇدۇللا دەۋېرىدىغان بولۇپ، ئاتا-ئانىسىدىن ئۆزى قىلماقچى بولغان ئىشقا يول قويۇشنى تەلەپ قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئائىلىدىكى مۇناسىۋەتكە دەز كېتىدۇ، ھەمدە بالا ئاتا-ئانىسىدىن يىراقلىشىدۇ. ئەگەر بۇنداق مۇناسىۋەت ۋاقتىدا ئوڭشىۋېلىنمايدىكەن، ئائىلە كىشىلىرى بىر-بىرىدىن شۇ ۋاقىتتا ياكى كېيىنچە يىراقلىشىپ كېتىدۇ.

بۇنداق ئەھۋالنىڭ كېلىپ چىقىشىغا پۈتۈنلەي ئاتا-ئانىلار سەۋەبچى بولىدۇ. كۆپلىگەن ئاتا-ئانىلارنىڭ ئۆز ئارزۇلىرىنى باللىرىغا تېڭىشىدا تۆۋەندىكىدەك سەۋەبلەر بار:

--ئۇلار ئۆز ئارزۇلىرىنى باللىرى ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرماقچى بولىدۇ. ئەمما ئۇلار ئاشۇنداق قىلىش ئارقىلىق باللىرىنىڭ غايىسىنى ۋەيران قىلىۋاتقانلىقىنى ئاساسەن بىلمەيدۇ.

--ئۇلار «ئۆزىمىز ياش ۋاقتىمىزدا ئېرىشەلمىگەن پۇرسەتلەرنى بالىمىزغا يارىتىپ بېرىۋاتىمىز»، دەپ ئويلايدۇ. ئەمما باللىرىدىن ئاشۇنداق پۇرسەتلەرنى ئىستەيدىغان-ئىستىمەيدىغانلىقىنى، ئۇلارنىڭ ئۆز ئالدىغا باشقا نىشان-غايىسى بار-يوقلۇقىنى سوراپ قويمايدۇ.

--ئۇلار باللىرىدىن ئۆزلىرى تاللاپ بەرگەن ھەر قانداق بىر كەسىپتە بۆسۈپ چىقىشنى ئىستەيدۇ. ئەمما باللىرىنىڭ ئاشۇنداق مۇئامىلە قىلىنىشقا رازى ئىكەنلىكى ياكى ئەمەسلىكى، ۋە ئاشۇنداق رىقابەتكە كىرىشنى خالايدىغان-خالىمايدىغانلىقى بىلەن كارى بولمايدۇ.

--ئۇلار ئۆز پەرزەنتلىرىنى گۆرۈگە قويۇش ئارقىلىق باشقا ئاتا-ئانىلار بىلەن رىقابەتلىشىدۇ. بۇ بىر خىل بەسلىشىش بولۇپ، بالىسى ئۇتۇپ چىققان ئاتا-ئانىلار ئۆزلىرىنى «يەڭگۈچى» ھېسابلايدۇ.

--ئەگەر باللىرى بىر ياكى بىر قانچە ساھەدە بۆسۈپ چىقمىسا، ئۇلار ئۆزلىرىنى ياخشى ئاتا-ئانا قاتارىدا كۆرمەيدۇ.

يۇقىرىدىكى ئەھۋاللارنىڭ ھەممىسىدە پەقەت ئاتا-ئانىلارلا كۆزدە تۇتۇلغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھېچ قايسىسىدا باللارنىڭ قانداق ئويلايدىغانلىقى كۆزدە تۇتۇلمىغان. بەزى ئاتا-ئانىلار «باللىرىمىز ئۆزىنىڭ نېمىنى ئىستەيدىغانلىقىنى بىلمەيدۇ، شۇڭا ئاشۇنداق قىلىمىز»، دەپ قارايدۇ. ئەمما، ئەمەلىيەتتە باللار ئۆزلىرىنىڭ نېمىنى ئىستەيدىغانلىقىنى بىلىدۇ. كۆپىنچە باللار ئۆز ئالدىغا قارار ئالالايدۇ، ھەمدە ئۇنىڭدىن كېلىپ چىققان ئاقىۋەتنىڭ مەسئۇلىيىتىنىمۇ ئۆز ئۈستىگە ئالالايدۇ.

ئاتا-ئانىلارنىڭ رولى بالىنى يېتەكلەش بولۇشى، بالا ياردەم سوراپ ئالدىغا كەلگەندە ئۇنىڭغا يول كۆرسىتىپ قويۇش بولۇشى، بالىسى مەغلۇپ بولغاندا «مەن ساڭا دېمىدىممۇ؟» دېمەي تۇرۇپ، ئۇنىڭغا مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇشنىڭ ئۇسۇللىرىنى ئۆگىتىپ قويۇش بولۇشى، بالىسىنى ئۆزىنىڭ يولىنى ئۆزى تاللاشقا رىغبەتلەندۈرۈش بولۇشى، بالىسىنى ئۆزى قارار چىقىرىش ئۈچۈن زۆرۈر بولغان بىلىم ۋە ئۇچۇرلار بىلەن تەمىنلەپ، قارار چىقىرىشنى بالىسىغا قويۇپ بېرىش بولۇشى، ھەمدە بالىسى قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەندە بالىسى ئۈچۈن كۈچ-قۇدرەت ۋە راھەتلىكنىڭ مەنبەسى بولۇپ بېرىش بولۇشى كېرەك. سىز ئاشۇنداق ئاتا-ئانا بولالىغاندىلا، ئاندىن بالىڭىز بىر خىل ياخشى مۇھىتقا ئېرىشىپ، بىر مۇۋەپپەقىيەتلىك ئادەم بولۇش يولىغا ھەقىقىي تۈردە قەدەم تاشلىيالايدۇ.

3. نېمە ئۈچۈن ئۆزىڭىزنىڭ غايىسىنى ئۆزىڭىز تۇرغۇزۇش ناھايىتى مۇھىم؟

كۆپىنچە كىشىلەر ئۆز غايىسى بويىچە ياشاشنى ئىستەيدۇ. ئەمما ھەممە ئادەملەر شۇنداق قىلالمايدۇ. شۇنداق بولسىمۇ، تۆۋەندىكىدەك سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن، سىز چوقۇم ئۆزىڭىزنىڭ غايىسىنى بويلاپ مېڭىپ، ئۆزىڭىز ئىستىگەن ھاياتنى ياشاشقا پۈتۈن كۈچىڭىز بىلەن تىرىشىڭ [3]:

(1) پەقەت ئۆز غايىڭىز ئۈچۈن ياشىغاندىلا ئاندىن ھاياتىڭىزنىڭ قىممىتى بار بولىدۇ. ئۆز غايىڭىز ئۈچۈن ياشىسىڭىز، ئەڭ زور قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەن ۋاقىتلاردىمۇ ئۇنىڭغا باش ئەگمەيسىز. بۇرۇنقىدەكلا تىرىشىسىز. ئەتىسى ئەتىگەندە ئورنىڭىزدىن تۇرۇپ، ئىشىڭىزنى يېڭىدىن سىنايسىز. سىزنىڭ غايىڭىز سىزنىڭ پۈتۈن ھاياتىڭىزغا مەنە قوشىدۇ. ئەگەر سىزدە غايە بولمايدىكەن، سىز ھېچنېمىگە ھېساب بولمايسىز.

(2) سىز باشقا غايىلىك كىشىلەر بىلەن تونۇشىسىز. سىز ئۆز غايىڭىز ئۈچۈن تىرىشىش ئىرادىسىگە كېلىپ، ئاشۇ يولغا يۈكسەك قىزغىنلىق بىلەن قەدەم تاشلىغىنىڭىزدا، سىز قىممەت قارىشى ۋە قىزىقىشى سىزنىڭكى بىلەن ئوخشاپ كېتىدىغان باشقا كىشىلەرنى ئۆزىڭىزگە جەلپ قىلىسىز. سىز ئەتراپىڭىزغا مۇۋەپپەقىيەتلىك كىشىلەرنى قانچە كۆپ توپلىسىڭىز، سىزمۇ مۇۋەپپەقىيەتنىڭ شۇنچە يۇقىرى پەللىسىگە چىقالايسىز. ھەمدە قىيىنچىلىققا يولۇققان ۋاقىتلىرىڭىزدا، سىزنىڭ ئاشۇ دوستلىرىڭىز سىزگە ئىلھام بېرىپ، سىزنىڭ داۋاملىق ئۇتۇق قازىنىشىڭىزغا تۈرتكە بولىدۇ.

(3) سىزمۇ باشقىلارغا مەدەت بولالايسىز. سىز بىر غايىنى تىكلەپ، ئاشۇ غايە ئۈچۈن كۈرەش قىلسىڭىز، سىزنىڭ تۇتقان يولىڭىز سىز بىلەن ئوخشاش ھالەتتىكى باشقا كىشىلەرگە ئۈمىد ئېلىپ كېلىدۇ. سىز ئۇلار ئۈچۈن ئۈلگە بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئۆز غايىلىرى ئۈچۈن تىرىشىپ بېقىشىغا تۈرتكە بولىسىز. سىز ئۇلارغا ياردەم قىلالايسىز، ئۇلارنى يېتەكلىيەلەيسىز، ھەمدە ئۇلارغا مەدەت بېرەلەيسىز.

(4) ئائىلىڭىزنى ياخشى باقالايسىز. سىز ئاشۇنداق قاتتىق ئىرادىگە كەلسىڭىز، ئاسانلىقچە مەغلۇپ بولمايسىز. سىز ئۆزىڭىز ئۈچۈن ياخشى نىشاندىن بىرنى تىكلەپ، ئاشۇ نىشان ئۈچۈن تىرىشىش جەريانىدا مەلۇم مىقداردىكى كىرىمنىمۇ يارىتىدىكەنسىز، شۇنىڭ بىلەن ئائىلىڭىزنى ئوبدان باقالايسىز. بەزى غايىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش باشقىلارىغا قارىغاندا ئۇزۇنراق ۋاقىت تەلەپ قىلىدۇ، ئەمما ئۇنىڭ ئەڭ ئاخىرقى نەتىجىسى باشقىلارنىڭكىگە قارىغاندا تېخىمۇ قىممەتلىك بولىدۇ.

(5) ئۆزىڭىز ئۆچ كۆرىدىغان كەسىپ بىلەن شۇغۇللانسىڭىز، كۈنلەر ئىنتايىن ئاستا ئۆتىدۇ. ئەتىسىمۇ ئورنىڭىزدىن ئىنتايىن چارچىغان ھالەتتە تۇرىسىز. ئۇنىڭ ئورنىغا ئۆزىڭىز ئارزۇ قىلغان كەسىپنى قىلىپ ياشىسىڭىز، سىزنىڭ ھەر بىر كۈنىڭىز ھاياجانلىق ئىچىدە ئۆتۈپ، قىلىۋاتقان ئىشىڭىزدىن زور ھۇزۇر تاپىسىز.

(6) سىزنىڭ غايىڭىزنى باشقىلار ئەمەلگە ئاشۇرۇپ بەرمەيدۇ. ھەر بىر ئادەمنىڭ ئۆز ئالدىغا ئايرىم غايىسى بار بولىدۇ. ئەگەر سىز ئۆز غايىڭىز ئۈچۈن ئۆزىڭىز كۈرەش قىلمايدىكەنسىز، باشقىلار سىزنىڭ غايىڭىز ئۈچۈن ئىشلەپ بەرمەيدۇ.

(7) سىز پەقەت ئۆز غايىڭىز ئۈچۈن ياشىغاندىلا ئاندىن بەختلىك بولالايسىز. غايىسىز ھايات چۈشكۈنلۈككە تولغان بولىدۇ. شۇڭلاشقا ناھايىتى قاتتىق ئىزدىنىپ، ئۆزىڭىز ھەقىقىي تۈردە ئارزۇ قىلىدىغان نەرسىنى تېپىپ چىقىڭ. سىز ئاشۇ نەرسىگە ئېرىشىش ئۈچۈن رەسمىي سەپەرگە ئاتلانغاندىن كېيىن، سىز ئۆز ھېسسىياتىڭىزدا باشقىچە ئۆزگىرىش ھاسىل بولغانلىقىنى بايقايسىز.

(8) باشقىلارنىڭ سىز توغرىسىدا خاتا قاراشتا بولغانلىقىنى ئىسپاتلىيالايسىز. ھەممىمىزنىڭ ئەتراپىدا «سېنىڭ ئۇ غايەڭ ئەمەلگە ئاشمايدۇ» دەيدىغان ئادەملەر بار. سىز ئاشۇنداق پوزىتسىيىدىن ئوتنىڭ ئۈستىگە قويۇلغان ماينىڭ ئورنىدا پايدىلىنىپ، قاتتىق تىرىشىپ، ئۇلارنىڭ دېگىنىنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاڭ.

(9) ئاتا-ئانىڭىزنى پەخىرلەندۈرەلەيسىز. ئاتا-ئانىمىز بىزنىڭ غايىمىزنى داۋاملىق توغرا چۈشىنىپ كېتەلمەيدۇ. ئۇلار بەزىدە بىزنىڭ غايىمىزنى ئۆزگەرتىشكە تىرىشىدۇ. ئەمما سىز ئۆز غايىڭىزدە چىڭ تۇرۇپ، قاتتىق تىرىشىش ئارقىلىق ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرىدىكەنسىز، سىزنىڭ ئاتا-ئانىڭىز سىزدىن پەخىرلەنمەي تۇرالمايدۇ.

(10) ئۆز-ئۆزىڭىزنى پەخىرلەندۈرەلەيسىز. ئۆز غايىڭىزنى ئەمەلگە ئاشۇرسىڭىز يالغۇز ئاتا-ئانىڭىزنى پەخىرلەندۈرۈپلا قالماي، ئۆز-ئۆزىڭىزنىمۇ پەخىرلەندۈرىسىز. سىزنىڭ ئۆز-ئۆزىڭىزگە بولغان ئىشەنچىڭىز تېخمۇ كۈچىيىپ، ئۇتۇق قازىنىش ۋە ئۆزىڭىز ئارزۇ قىلغان كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىشتىن كېلىپ چىققان ھاياجانلىقتىن ناھايىتىمۇ بەك بەھرىمەن بولىسىز.

(11) سىز پەقەت بىر قېتىملا ياشايسىز. ھايات بەكمۇ قىسقا. كۈنىمىز ساناقلىق. شۇڭلاشقا بىز نېمىشقا ئاشۇ كۈنلەرنى ئۆزىمىز ياخشى كۆرگەن ئىشلار بىلەن شۇغۇللىنىپ ئۆتكۈزمەيمىز؟

(12) سىز ئۆزىڭىزنىڭ مەلۇم بىر غايىسى ئۈچۈن كۈرەش قىلىپ ياشىسىڭىز، بالىڭىزغا بىر ياخشى ئۈلگە تىكلەپ، ئۇنىڭ كاللىسىغا «ھەر قانداق ئىشنى قىلغىلى بولىدۇ» دېگەن ئىدىيىنى سىڭدۈرەلەيسىز [4].

(13) ئۆز غايىڭىزنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئارقىلىق مەغلۇپ بولۇشنىڭ قىممىتىنى چۈشىنىدىغان بولىسىز. مەغلۇبىيەت مۇۋەپپەقىيەتنىڭ بىر قىسمى ئىكەنلىكىنى، ئەڭ ئاخىرىدا مەغلۇبىيەت ئۇنچىۋالا ئەسكى نەرسىمۇ ئەمەسلىكىنى تونۇپ يېتەلەيسىز.

(14) پۇشايماندا قېلىش بىر ئىنتايىن ئازابلىق ئىش. ئەگەر سىز بىر غايە تىكلەپ، كەم دېگەندە ئۇنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا تىرىشىپ كۆرۈپ باقمايدىكەنسىز، غايىنىڭ قۇدرىتى چوقۇم سىزدە بىر خىل قاتتىق پۇشايماننى پەيدا قىلىدۇ.

(15) غايە تىكلەيدىغان ئادەملەرگە ياش چەكلىمىسى قويۇلمايدۇ. بىز ئۆزىمىز ئىستەيدىغان نەرسىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى بايقىغاندا، ياش ئۇنىڭغا ئانچە پۇتلاشمايدۇ.

(16) غايىنىڭ چېكى يوق. مەيلى چوڭ غايە بولسۇن، ياكى كىچىك غايە بولسۇن، سىز ئۇنىڭ ياراتقۇچىسى. بۇ نۇقتىنى چۈشەنگەندىن كېيىن، سىز ئۆز پىلانىڭىزغا پايدىلىق بولغان يولنى پىلانلاپ، ئۆزىڭىزنىڭ ئەڭ ئاخىرقى غايىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرالايسىز.

(17) غايە سىزنىڭ كىم ئىكەنلىكىڭىزنى بەلگىلەش كۈچىگە ئىگە. سىز ئۆز غايىڭىزنى ئەمەلگە ئاشۇرغاندىن كېيىن، باشقىلار سىزنىڭ قانداق بىر ئادەم بولالايدىغانلىقىڭىز ۋە قانداق بىر ئادەم بولالمايدىغانلىقىڭىز ھەققىدە سۆز ئېچىش سالاھىيىتىنى يوقىتىدۇ.

(18) ئۆز غايىڭىز ئۈچۈن كۈرەش قىلمىسىڭىز سىز ئۆزىڭىزنى ھېچ قانداق نەتىجە ياراتمىغان ئادەم، دەپ ھېسابلايسىز. شۇنىڭ بىلەن بىرەر ئىشنى ئارزۇ قىلىشتىن پۈتۈنلەي توختايسىز [5].

(19) غايە سىزنى تەۋەككۈلچىلىك قىلىشقا ئۈندەيدۇ، ھەمدە تەۋەككۈلچىلىك سىزگە تېخىمۇ كۆپ پۇرسەتلەرنى يارىتىپ بېرىدۇ.

ئاخىرقى سۆز

مەن تولۇق ئوتتۇرىنى پۈتتۈرگۈچە ئاقسۇ شەھىرى ئىچىدە ئوقۇدۇم. 1976-يىلى يازدا ئاقسۇ ۋىلايەتلىك 1-ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ، ئونسۇ ناھىيىسىنىڭ شەھەرگە يېقىن بىر يېرىگە جايلاشقان ئونسۇ شال ئۇرۇقچىلىق مەيدانىغا «قايتا تەربىيە» ئېلىشقا چۈشتۈم. 1977-يىلى 12-ئايدا جۇڭگودا ئالىي مەكتەپكە ئىمتىھان ئارقىلىق ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش تۈزۈمى ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى. مېنىڭ نوپۇسۇم ئونسۇ ناھىيىسىدە بولغاچقا، مەن ئاشۇ قېتىملىق (ياكى 10 يىلدەك ۋاقىتتىن كېيىنكى تۇنجى قېتىملىق) ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىغا ئونسۇ ناھىيىسىدىكى بىر ئوتتۇرا مەكتەپتە قاتناشتىم. بىر مەزگىل ۋاقىت ئىچىدە ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانى پۈتۈن جەمئىيەتتىكى ئەڭ چوڭ پاراڭ تېمىسى بولۇپ تۇردى. ئىمتىھان تۈگەپ، ئازراق ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، پۈتۈن ئاقسۇ ۋىلايىتى مىقياسىدا بىر ئىش ناھايىتى چوڭ خەۋەر بولۇپ تارقالدى. ئۇ بولسىمۇ «ئاقسۇدا بىر ئوقۇغۇچى پۈتۈن ئۇيغۇر دىيارى بويىچە ئىنتايىن يۇقىرى نومۇر ئېلىپتۇ» دېگەندىن ئىبارەت ئىدى. ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇتقۇچىلىرىنىڭ قاتتىق سۈرۈشتە قىلىشى نەتىجىسىدە ھېلىقى يۇقىرى نومۇر ئالغان ئوقۇغۇچى مەن بولۇپ چىقتىم. يەنى مېنىڭ نومۇرۇم پۈتۈن ئۇيغۇر دىيارى بويىچە 2-ئورۇندا ئىكەن. ئۇنىڭدىن كېيىن مېنى قوبۇل قىلغان ئالىي مەكتەپلەر ھەققىدىكى سۆز-چۆچەكلەر تارقىلىشقا باشلىدى. ئۇ مەكتەپلەرنىڭ ئىچىدە بېيجىڭ ئۇنىۋېرسىتېتى، چىڭخۇا ئۇنىۋېرسىتېتى، ھەتتا چەت ئەللەرمۇ بار ئىدى. ئەمما ئۇ چاغدا مەندە ھېچ قانداق چەت ئەل تىلى سەۋىيىسى مەۋجۇت ئەمەس بولۇپ، خەنزۇ تىلى سەۋىيەممۇ ناھايىتى تۆۋەن ئىدى. شۇڭلاشقا مەن ھېلىقىدەك گەپلەرگە ئانچە بەك ئىشىنىپ كەتمىدىم. مەن ھەر كۈنى چوڭقۇر ھاياجانلىق ۋە خۇشاللىق ئىچىدە بىر ئالىي مەكتەپنىڭ چاقىرىقنى ساقلاپ تۇرسام، رەھمەتلىك دادام ماڭا ئونسۇ ناھىيىلىك خەلق ھۆكۈمىتىدە ئېيىغا 20 نەچچە سوم مائاش بېرىدىغان تەرجىمانلىق خىزمىتىدىن بىرنى ھەل قىلىپتۇ. ئۇ چاغدا دادام ئۆزى يالغۇز ئىشلەپ، پۈتۈن ئائىلىنىڭ ئىقتىسادىنى قامداۋاتقان بولغاچقا، ئىقتىسادىمىز ياخشى ئەمەس ئىدى. شۇ سەۋەبتىن دادام ئاكامنىڭ شۇ قېتىم ئالىي مەكتەپ ئىمتىھانىغا قاتنىشىشىغا رۇخسەت قىلمىغان ئىدى (ئاكاممۇ ئاقسۇ 1-ئوتتۇرىنىڭ تولۇق ئوتتۇرا ئوقۇشىنى تاماملىغان بولۇپ، ئۇنىڭ ئوتتۇرا مەكتەپتىكى ئوقۇشىمۇ ناھايىتى ياخشى ئىدى). شۇنىڭ بىلەن دادام ماڭا ئۆز قارارىنى ئېيتتى: «سىز ئوقۇشقا بارماي، ئونسۇدىكى ئاشۇ خىزمەتنى ئىشلەيسىز. سىزنى ئوقۇتۇشقا بىزنىڭ ئىقتىسادىمىز يار بەرمەيدۇ.» بۇ گەپنى ئاڭلاپ، مېنىڭ ھېلىقى خۇشاللىقىم بىلەن ھاياجىنىم ئازاب ۋە ھەسرەتكە ئايلىنىشقا باشلىدى. ئالىي مەلۇماتلىق بولۇش غايەم غازاڭغا ئايلاندى. مەن ئۇ چاغدا ھېچ قانداق ئىشتا دادامنىڭ گېپىنى يىرالمايتتىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئائىلىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى ماڭىمۇ ئايان ئىدى. دەل شۇ چاغدا دادامنىڭ دوستلىرى يىغىلغان بىر مېھماندارچىلىق سورۇنىدا باشقىلار مەن ئېرىشكەن يۇقىرى نومۇر مۇناسىۋىتى بىلەن دادامنى تەبرىكلىشىپتۇ. شۇنىڭ بىلەن دادام ئۆزىنىڭ مېنى ئالىي مەكتەپتە ئوقۇتماسلىق قارارىنى قالغانلارغا

دېيىشكە مەجبۇرى بولۇپتۇ. بۇ قارارنى ئاڭلىغان دادامنىڭ دوستلىرىنىڭ ھەممىسى ئورنىدىن قوزغىلىپ كېتىپ، دادامنى قاتتىق ئەيىبلەپتۇ، ھەممە ئۇنىڭغا «ئەگەر بالاڭلىنى سىلە ئوقۇتمىساڭلا، ئوقۇش چىقىمىنى بىز ئۆز ئۈستىمىزگە ئېلىپ، ئۇنى بىز ئوقۇتايلى. ئەركىن ئالىي مەكتەپكە بارمىسا قەتئىي بولمايدۇ» ، دەپتۇ. شۇنىڭ بىلەن دادام نائىلاج مېنىڭ ئوقۇشۇمغا ماقۇل بولۇپتۇ.

مەن ئالىي مەكتەپ دەۋرىنى ئىقتىسادىي جەھەتتە ئىنتايىن زور قىيىنچىلىق ئىچىدە ئۆتكۈزدۈم. دادامنىڭ مائاشى پۈتۈن ئائىلىنى بېقىشقا ئارانلا يېتىدىغان بولغاچقا، مائاشىنىڭ بىر قىسمىنى ماڭا بەرسە، ئائىلىدىكى قالغانلارنى باقىدىغانغا پۇل يېتىشمەيتتى. مەن ئۈرۈمچىدە ئوقۇغان 5 يىل ئىچىدە، يول كىراسىغا تۆلەيدىغان پۇل بولمىغاچقا، ھەر يىلى ئۆيگە پەقەت بىر قېتىملا، يەنى يازلىق تەتىلدىلا قايتتىم. ئۇ چاغدا ماشىنىلار ئۈرۈمچىدىن ئاقسۇغا يولدا 3 كېچە قونۇپ (يەنى توقسۇن، كورلا ۋە كۇچادا قونۇپ)، 4 كۈندە ئاران باراتتى. كۆپىنچە ۋاقىتلاردا دادام مېنى ئۈرۈمچىدىن قايتۇرۇپ ئەكېلىدىغانغا ئۆزىنىڭ يۈك ماشىنىسى ھەيدەيدىغان شوپۇر تونۇشلىرىدىن بىرەرنى تېپىپ بېرەتتى. مەن ئاشۇنداق يۈك ماشىنىسىنىڭ كەپىڭكىسىدە ئولتۇرۇپ، يۇرتقا قايتىپ كېلەتتىم. يازلىق تەتىل تۈگەپ، ئۈرۈمچىگە قايتىدىغان ۋاقىتتىمۇ دادام مېنى يەنە ئاشۇنداق ماشىنىغا سېلىپ قوياتتى. مەن ئىككى قېتىم پوچتىخانا خەتلىرىنى توشۇيدىغان ئۈستى ئوچۇق يۈك ماشىنىسىنىڭ ئۈستىدە، خەت قاچىلانغان خالتىلارنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇپ ياكى يېتىپ، ئۈرۈمچىگە قايتىپ كەلگەن. يەنى 8-ئاينىڭ تومۇز ئىسسىق كۈنلىرى 4 كۈن ئۈستى ئوچۇق ماشىنىدىكى يۈكلەرنىڭ ئارىسىدا ئولتۇرۇپ، توپىلاڭ ۋە ئوڭغۇل-دوڭغۇل يوللاردا مېڭىپ، ئۈرۈمچىگە قايتىپ كەلگەن ئىدىم. دادام «سىزنى ئوقۇتىدىغان ئىقتىسادىمىز يوق»، دەپ تۇرسىمۇ ئوقۇش يولىنى مەن ئۆزۈم تاللىغان بولغاچقا، مەن ھەر قانداق ئىشقا ھېچ قانداق نارازى بولمايتتىم. «مەن ئۆلۈپلا قالمىسام، باشقا ئىشلار ئۆتۈپ كېتىدۇ» ، دەپ ئويلايتتىم.

مەن شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىغا كىرىپ، بىر يىل ئۆتكەندىن كېيىن، مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسىگە مۇئاۋىن رەئىس بولدۇم (مېنىڭ ئۈستۈمدە ئۇنىڭدىن باشقا يەنە 4 مەكتەپ ۋە ئاپتونوم رايونلۇق ئوقۇغۇچى تەشكىلاتلىرىنىڭ خىزمەت ۋەزىپىسى بار ئىدى). شۇنىڭدىن كېيىن ھەر يىلى يازلىق تەتىلدە ئىچكىرى ئۆلكىلەرنىڭ بىرەرسىدە ئۆتكۈزۈلگەن مەملىكەتلىك ئوقۇغۇچىلار بىرلەشمىسى رەئىس ۋە مۇئاۋىن رەئىسلىرى يىغىنىغا بېرىپ تۇردۇم. مەن ئۇ چاغدا غەربىي-شىمالدىكى 5 ئۆلكىنىڭ ئوقۇغۇچىلار ۋەكىلى ئىدىم. ئېھتىمال 1981-يىلى بولسا كېرەك. بىر يىلى يازدا مەن ئاقسۇدىن ئۈرۈمچىگە قايتىشتىن بىر كۈن بۇرۇن، دادام ماڭا ھېلىقىدەك پوچتىخانا يۈك ماشىنىسىدىن بىرنى تېپىپ بەردى، ھەممە قولۇمغا 5 سوم پۇل بەردى. مەن بۇ پۇلنى ئاقسۇدىن ئۈرۈمچىگە بارغىچە بولغان 4 كۈنلۈك سەپەردىكى تاماققا (شوپۇر نەدە ئۇخلىسا مەنمۇ شۇ يەردە ئۇخلايدىغان بولغاچقا، ياتاققا پۇل كەتمەيتتى؛ بەزىدە ماشىنىنىڭ كەپىنكىسىدە ياكى ئۈستىدە ئۇخلىغان ۋاقتىممۇ بولغان)، ئۈرۈمچىدىن ئىچكىرىگە مېڭىشتىن بۇرۇنقى بىر ھەپتىلىك تاماققا (ئۈرۈمچىدىكى مەكتەپكە بالدۇرراق بېرىپ، ئىچكىرىگە بېرىپ-كېلىش ئايروپىلان بېلىتى قاتارلىق سەپەر رەسمىيەتلىرىنى بېجىرمىسەم بولمايتتى)، ئىچكىرىدىكى شەخسىي چىقىملىرىمغا، ھەممە ئىچكىرىدىن ئۈرۈمچىگە قايتىپ كېلىپ، ئوقۇش باشلاشقىچە بولغان 10 كۈندەك ۋاقىتتىكى تاماققا يەتكۈزۈشۈم كېرەك ئىدى. ئوقۇش باشلىغاندا مەكتەپ تاماقنى بىكارغا بېرىدىغان بولۇپ، ئۇ چاغدا پۇلسىزمۇ ياشىغىلى بولاتتى. مەن ھېلىقى 5 سوم پۇلنى قولۇمغا ئالغاندىن كېيىن، كۆڭلۈم قاتتىق بۇزۇلدى. شۇنىڭ بىلەن ئۆيدىن سىرتقا چىقىپ، بىر ئادەم يوق جاينى تېپىپ، بىر سائەتتەك ۋاقىت قاتتىق يىغلىدىم. ھەر قانچە ھېسابلىساممۇ، ئۈرۈمچىدە ئوقۇش باشلىغۇچە ھېلىقى 5 سوم پۇلنى يەتكۈزەلەيدىغانغا كۆزۈم يەتمىدى. ئاكام ئۆز ھالىدىن كېتىپ قالغان ئۇكىسىنى كۆرۈپ، ئۆزى يىغىپ قويغان ئازراق پۇلنى ماڭا بەردى. مەن ئۇ چاغدا كەسپىي ئوقۇش، چەت ئەل تىلىنى ئۆزلۈكىدىن ئۆگىنىش ۋە ئوقۇغۇچىلار خىزمىتىنى ئىشلەش جەھەتتە مەكتەپكە تونۇلۇپ، كۆپ تەشۋىق قىلىنىپ، خېلى چوڭ نام-ئاتاققا ئېرىشكەن ئىدىم. ئەمما، ئائىلە

ئىقتىسادىمىزنىڭ ياخشى بولماسلىقى تۈپەيلىدىن، مەن باشقا كۆپلىگەن ئوقۇغۇچىلار بەھرىمەن بولۇۋاتقان ئىقتىسادىي شارائىتتىن مەھرۇم قالغان ئىدىم. شۇنداق قىلىپ ئەتىسى مەن ئىنتايىن پەرىشانلىق ئىچىدە يولغا چىقتىم.

مەن شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنى ئاتا-ئانامدىن ئىنتايىن ئاز ئىقتىسادىي ياردەم ئېلىپ تۇرۇپ ئوقۇپ پۈتتۈردۈم. بەزى چاغلاردا نەچچە ئاي ۋاقىت ئىچىدە ئاتا-ئانامدىن تۇرمۇش پۇلى ئالماي، ژۇرناللاردا ماقالە ئېلان قىلىپ، شۇنىڭ قەلەم ھەققى بىلەن ياشىغان ۋاقىتىممۇ بار. ھازىر شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىدا پروفېسسور ۋە ئېلېكترونلۇق ئۇچۇر ئىنستىتۇتىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى بولۇپ ئىشلەۋاتقان ساۋاقدىشىم دىلمۇرات تۇرسۇن، ۋە ھازىر بېيجىڭدىكى مەركىزىي مىللەتلەر ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى بولۇپ ئىشلەۋاتقان، ياپونىيەدە مەن بىلەن بىر قاراردا ئوقۇغان زەپەر ئابلىز ئىككىيلەن ئەينى ۋاقىتتا مېنىڭ بىر قىسىم تۇرمۇش چىقىملىرىمنى تۆلىۋەتكەن ئىدى. مەن ئۇلار قىلغان ئاشۇ ياخشىلىقلارنى ھەرگىزمۇ ئۇنتالمايمەن.

بۈگۈن مەزكۇر ماقالىنى يېزىۋاتقاندا، ئېسىمگە يۇقىرىدىكى ئەھۋاللار كېلىپ قالدى. مېنىڭ ئۇلارنى يېزىشتىكى مەقسىتىم، ھازىر ئۆزىنىڭ بۈنىڭدىن كېيىنكى ھاياتى توغرىسىدا مۇھىم قارارلارنى ئېلىش باسقۇچىدا تۇرۇۋاتقان ئۇكىلارغا مۇنداق بىر ھەقىقەتنى بىلدۈرۈپ قويۇش: ئاتا-ئانىلارنىڭ قارارى كۆپىنچە ۋاقىتلاردا توغرا چىقىدۇ. ئەمما، ھەممە ۋاقىت توغرا چىقىۋەرمەيدۇ. شۇڭلاشقا بەزى چاغلاردا ئۆزىڭىزنىڭ ھاياتى توغرىسىدىكى مۇھىم قارارلارنى ئۆزىڭىز ئېلىشىڭىز، شۇ ئارقىلىق ئۆز تەقدىرىڭىزنى ئۆزىڭىز بەلگىلىشىڭىز كېرەك. ئەگەر مەن 1978-يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىغا ئوقۇشقا كېلەلمىگەن بولسام، ھازىر ئۇيغۇر دىيارىدىكى بىرەر جايدا ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇش سەۋىيىسىدىكى بىر ئادەم بولۇپ ئىشلەۋاتقان بولار ئىدىم.

ھازىرقى بىر قىسىم ئۆسمۈرلەر ئاجايىپ چوڭ بولغىلى تۇرۇپتۇ. ئۇلار يوقسۇزلۇقنىڭ دەردىنى تارتىش ئۇ ياقتا تۇرسۇن، ئۇنى ئاساسەن ئاڭلاپمۇ باقمايدىكەن. بىرەر يىلنىڭ ئالدىدا بىز تۇرۇۋاتقان يەرگە ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرۈپ بولغان بىر ئوقۇغۇچى كەلگەن. بىر قېتىم ئۇ ئۆزى تۇرۇۋاتقان ئۆينىڭ ئىگىسى بولغان كىچىك ئاپىسىدىن «كەچتە تاماق ئەتمىدىڭىز، بىز بۈگۈن كەچتە نېمە يەيمىز؟» دەپ سوراپتۇ. كىچىك ئاپىسى «كەچتە تاماق ئېتىشكە ئۈلگۈرەلمىدىم. شۇڭا چۈشتە ئېشىپ قالغان تاماقنى يەيلى» دېسە، ھېلىقى بالا «مەن ھەرگىزمۇ ئېشىپ قالغان تاماقنى يېمەيمەن»، دەپ جاۋاب بېرىپتۇ. سىزنىڭ بالىڭىزنى ئاشۇنداق تەربىيىلىگىنىڭىز سىزنىڭ ئۇنىڭغا كۆيگىنىڭىزما؟ مەن ھازىرمۇ ئېشىپ قالغان تاماقلارنى يەيمەن. دەم ئېلىش كۈنلىرى ئۆيىمىزگە مېھمان كېلىدىغان ئىشلار كۆپ بولىدىغان بولۇپ، تاماق ئېشىپ قالىدىغان ۋاقىتلارمۇ كۆپ. شۇڭلاشقا مەن ھازىرمۇ بىر ۋاق ئەمەس، بىر قانچە كۈن ئېشىپ قالغان تاماقلارنى يەيمەن. يېگەندىمۇ بىزگە ئاشۇنداق تاماقلارنى ئاتا قىلغان ئاللاھقا رەھمەت ئېيتىپ تۇرۇپ يەيمەن.

مەن تورداشلاردىن ماقالىنىڭ «ئاخىرقى سۆز» قىسمىدا بايان قىلىنغان يۇقىرىدىكى مەزمۇنلارنى ئۆزۈمنىڭ «بۇيرۇلغان ياردەم ۋە تىرىشچانلىق—بەدرى ئۇرۇشىدىن ئويلىغانلىرىم» دېگەن ماقالىسىگە، ھەمدە مۇقەددەس كىتابىمىزدىكى تۆۋەندىكى سۆزگە باغلاپ چۈشىنىشلىرىنى ئۈمىد قىلىمەن: «ئىنسان پەقەت ئۆزىنىڭ ئىشلىگەن ئىشىنىڭ نەتىجىسىنى كۆرىدۇ (53:39)» (بۇ ئايەت بىر ئىنگلىزچە مەنبەدە مۇنداق چۈشەندۈرۈلىپتۇ: ئىنسانلار ئۆز كۆڭلىگە پۈكۈپ قاتتىق تىرىشچانلىق كۆرسەتكەن نەرسىلەردىن باشقا ئۆزلىرىگە پايدىلىق نەرسىلەرگە ئېرىشەلمەيدۇ).

مەن ئامېرىكىدا ئوقۇۋاتقان مەزگىلىمدە ئوقۇشۇمنىڭ دوكتور-ئاشتى باسقۇچىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ، رەسمىي خىزمەتكە كىرىپ ئىككى يىل ئۆتكەندە، يەنى بۇنىڭدىن 17 يىل بۇرۇن، دادام ئالەمدىن ئۆتتى. شۇنىڭدىن كېيىنكى ھاياتىمنى دادىسىز ياشاپ كەلدىم. مانا مۇشۇنىڭغا ئوخشاش، ئاتا-ئانىلار بۇ دۇنيادىن بالدۇر كېتىپ، بالىلىرىنىڭ ھاياتىغا ئاخىرغىچە ھەمراھ بولالمايدۇ. كۆپىنچە ئەھۋالدا بالىلىرىنىڭ ھاياتىنىڭ خېلى كۆپ قىسمىغا ھەمراھ بولالمايدۇ. شۇڭلاشقا مېنىڭ ھەر بىر ئاتا-ئانىلاردىن ئۈمىد قىلىدىغىنىم، بالىڭىز ئۆز ئۆمرىنى قانداق ئۆتكۈزۈشنى ئۆزى قارار قىلسۇن. بالىڭىز ئۆز ئۆمرىنى قايسى كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىپ ئۆتكۈزۈشنى ئۆزى قارار قىلسۇن. سىز بولسىڭىز بالىڭىزنىڭ ئۆز قىزىقىشى ۋە ئۆز تالانتلىرىنى بايقىۋېلىشىغا، يەنى ئۆزىنىڭ قايسى كەسىپنى ياخشى كۆرىدىغانلىقى، ۋە قايسى كەسىپنى ئەڭ ياخشى قىلالايدىغانلىقىنى بىلىۋېلىشىغا بارلىق كۈچىڭىز بىلەن ياردەم قىلىڭ. ئۆز قىزىقىشى بىلەن ئۆز تالانتلىرىنى بايقىۋېلىش ناھايىتىمۇ مۈشكۈل ئىش. خېلى كۆپ كىشىلەر ئوتتۇرا ياشلارغا بارغاندىمۇ ئۆزىنىڭ قىزىقىشى بىلەن ئۆزىدىكى تالانتلارنى بايقىيالمايدۇ. ئاشۇنداق بولغاچقا، نۇرغۇن ئامېرىكىلىقلار بالىسى تولۇق ئوتتۇرىنى پۈتتۈرىدىغانغا بىر-ئىككى يىل ۋاقىت قالغان چاغدىن باشلاپ، بالىلىرىنى نۇرغۇن ئالىي مەكتەپ ۋە مۇزېيلارغا ئاپىرىپ ئېكسكۇرسىيە قىلدۇرىدۇ. ئامېرىكىدىكى بالىلار باشلانغۇچ مەكتەپ مەزگىلىدىن باشلاپلا ھەر يىلى «ئىلىم-پەن مۇسابىقىسى»، «ئىلمىي تەتقىقات كۆرگەزمىسى»، ۋە «دالا سەيلىسى» دېگەندەك پائالىيەتلەرگە، ھەمدە ھەر خىل تەنھەرىكەت تۈرلىرىگە قاتنىشىپ، ئۆزى ياشاۋاتقان دەۋردىكى ئەڭ كۆپ تارقالغان كەسىپ ۋە تېخنولوگىيىلەر بىلەن ناھايىتى ئوبدان تونۇشۇپ تۇرىدىغان بولغاچقا، ئۇلار ئۇچۇن ئۆزىنىڭ قىزىقىشى بىلەن ئۆزىدىكى تالانتلارنى ئوتتۇرا مەكتەپ مەزگىلىدىلا ياكى بولمىسا ئالىي مەكتەپ ئوقۇشىنىڭ دەسلەپكى ئىككى يىلى ئىچىدىلا بايقىۋېلىشى خېلى ئومۇملاشقان. ئەمما ئۇيغۇر دىيارىدىكى ياش-ئۆسمۈرلەر ئۈچۈن بۇنداق شارائىتلار مەۋجۇت ئەمەس. شۇڭلاشقا بۇ جەھەتتە ئۇيغۇر ئاتا-ئانىلارنىڭ ۋەزىپىسى بىر قەدەر ئېغىر بولۇپ، مەن ئۇلاردىن بالىلىرىنىڭ ئۆزى تاللىغان غايىسىگە ئارىلىشىۋالماي ياكى ئۇنىڭغا توسقۇنلۇق قىلماي، ئۇلارنىڭ ئۆز قىزغىنلىقى بىلەن ئۆزىدىكى تالانتلارنى بايقىۋېلىشىغا ئەڭ زور دەرىجىدە ياردەمدە بولۇشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

پايدىلىنىش ماتېرىياللىرى:

[1] How parents' unfulfilled dreams can affect their children
http://www.consumeraffairs.com/news/how-parents-unfulfilled-dream-can-affect-their-children-070813.html

[2] Do Interfering Parents Raise Successful Children?
http://www.earnestparenting.com/2009/03/24/guest-intefering-parents-successful/

[3] Eleven Reasons Why It's Important to Follow Your Dreams
http://www.lifehack.org/articles/communication/11-reasons-why-its-important-follow-your-dreams.html

[4] The 16 Reasons Why It Is So Important To Follow Your Dreams
http://addicted2success.com/success-advice/16-reasons-why-its-important-to-follow-your-dreams/

[5] NINETEEN REASONS TO IGNORE EVERYBODY AND FOLLOW YOUR DREAMS
http://www.globotreks.com/features/19-reasons-ignore-everybody-follow-your-dreams/

قوشۇمچە: مەن كەسپ ۋە تالانت ھەققىدە بۇرۇن يازغان ماقالىلەرنىڭ تىزىملىكى

تۆۋەندىكى ماقالىلەر باغداش، مىسرانىم، ئىزدىنىش، بوزقىر ۋە «http://www.menzil.biz» تور بەتلىرىدە بار، دەپ ئويلايمەن. ئەگەر سىز ئۇلارغا قىزىقسىڭىز، ھەممە ئۇلارنى تاپالماي قالسىڭىز، ماڭا «bilim.humar@yahoo.com» ئارقىلىق ئېلخەت يازسىڭىز، مەن ئۇلارنى سىزگە ئەۋەتىپ بېرىمەن (ئەڭ ئاستىدىكى ماقالە ئەڭ دەسلەپتە، ئەڭ ئۈستىدىكى ماقالە ئەڭ ئاخىردا يېزىلغان).

11. ئامېرىكىدىكى يېڭى ئىگىلىك پىلانى مۇسابىقىسى
10. بىر ئامېرىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى كەشپىيات مەركىزى — «ئويلاش ساندۇقى»
9. NASA نىڭ يېڭى كەشپىيات مۇسابىقىسى ھەققىدىكى ئۇقتۇرۇشى
8. NASA دىكى «ئىلىم-پەن مۇسابىقىسى»
7. NASA دىكى «بالىنى ئىشقا ئاپىرىش كۈنى» پائالىيىتى
6. ئامېرىكىدىكى ئوتتۇرا مەكتەپلەرنىڭ «يېڭى كەشپىيات مۇسابىقىسى» پائالىيەتلىرى
5. ئامېرىكا باشلانغۇچ مەكتەپلىرىدىكى «كەسىپ تالالاش» پائالىيىتى
4. ئۆزىڭىزدىكى بارلىق تالانتلارنى بايقىۋېلىڭ
3. مەكتەپ ھاياتىدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش توغرىسىدا قىسقىچە تەۋسىيە
2. ئۆمۈرلۈك كەسىپنى قانداق تاللاش كېرەك
1. مۇۋەپپەقىيەتنىڭ يېڭى تەئرىپى

بۇ ماقالىنى ئىنىمىز «پىداكار» تەھرىرلىدى.

بۇ ماقالىنى ھېچكىمدىن سورىماي، مەنبەسىنى بەرگەن ئاساستا باشقا ھەر قانداق تورغا چىقارسىڭىز، ياكى ئېلكتابقا ئوخشاش باشقا ھەر قانداق شەكىلدە ئىشلەتسىڭىز بولۇۋېرىدۇ. بۇ ماقالە بارلىق ئۇيغۇرلارغا مەنسۇپ.